

REFERAT Kontaktudvalget d. 20-04-2012

Mødedato Fredag d. 20. april 2012 kl. 10:00

Mødested Regionsrådssalen, Regionshuset Viborg, Skottenborg 26, 8800 Viborg

Indholdsfortegnelse

Temadrøftelse om idé- og udviklingskatalog for det nære sundhedsvæsen.....	3
Orientering om omkostningsanalyse vedrørende opfølgende hjemmebesøg i Vestklyngen samt orier	6
Høring af forslag til regional udviklingsplan.....	10
Infrastruktur.....	11
EU programmet for Øresund-Kattegat-Skagerrak.....	13
Region Midtjyllands deltagelse i ELENA - EU-energispareprojekt.....	16

Punkt 1: Temadrøftelse om idé- og udviklingskatalog for det nære sundhedsvæsen

1-34-72-4-10

Resume

Sundhedskoordinationsudvalget har med afsæt i Sundhedsaftalen 2011–2014 igangsat en udviklingsproces for det nære sundhedsvæsen. Idé- og udviklingskataloget er et led i processen frem mod et mere integreret, koordineret og samarbejdende sundhedsvæsen i 'det nære'.

Formanden indstiller,

at idé- og udviklingskataloget for det nære sundhedsvæsen drøftes.

Sagsfremstilling

Det samlede sundhedsvæsen er under fortsat forandring og udvikling.

Udviklingen ændrer kravene til det samlede sundhedsvæsen – og derfor også til det nære sundhedsvæsen. Det kræver rettidig omstilling og et integreret sundhedsvæsen med sammenhæng i alle sundhedsydelser. Ud fra et økonomisk og kvalitetsmæssigt perspektiv skal opgaverne løses der, hvor det giver bedst mening. Der er derfor behov for i fællesskab at udvikle og styrke det nære sundhedsvæsen som netop aftalt i Sundhedsaftalen 2011-2014.

Sundhedskoordinationsudvalget har derfor med afsæt i Sundhedsaftalen 2011–2014 igangsat en udviklingsproces. Som et led frem mod et mere integreret, koordineret og samarbejdende sundhedsvæsen i 'det nære', er der udarbejdet et idé- og udviklingskatalog for udvikling og styrkelse af det nære sundhedsvæsen. Sundhedskoordinationsudvalget godkendte kataloget på møde den 8. december 2011.

Processen har indtil videre inddraget en række aktører. Der er eksempelvis blevet afholdt en tværsektoriel innovationsdag med deltagelse af politikere, interesseorganisationer, ledelsesrepræsentanter og fagfolk fra alle sektorer.

Sundhedskoordinationsudvalget præsenterede kataloget for kommunale social- og sundhedsudvalgsformænd samt regionale udvalgsformænd og næstformænd på møde den 17. november 2011. Dette mundede bl.a. ud i en politisk drøftelse af det nære sundhedsvæsen, herunder hvilke temaer, der skal prioriteres i det videre arbejde.

Idé- og udviklingskataloget bidrager med:

- viden og overblik over eksisterende tværsektorielle indsatser og tiltag på sundhedsområdet. Der foregår allerede i dag en lang række udviklingsinitiativer, som bidrager til udvikling og styrkelse af det tværsektorielle samarbejde i det nære sundhedsvæsen.
- på strategisk niveau at rammesætte behovet for en fælles omstilling og udvikling for en række temaer. Kataloget peger på, at der indenfor temaerne er behov for en målrettet fælles udvikling. Det drejer sig om følgende temaer:

- Lighed i sundhed.
- Forebyggelse og tidlig opsporing.
- Behandling og samarbejde i eget hjem.
- Teknologi/telemedicin.
- Tværsektorielle data og kommunikation.
- Kompetenceudvikling.
- Egenomsorg/mestring.
- Hurtige og effektive sagsgange og helhedsorienterede patientforløb.
- 8 nye idéer og initiativer, som klyngerne kan arbejde videre med.

Samtidig viser idé- og udviklingskataloget behovet for, at sektorerne i fællesskab i langt højere grad fokuserer på en mere systematisk erfaringsopsamling og dokumentation af det tværsektorielle samarbejde. Derved skabes det nødvendige beslutningsgrundlag til at fastsætte hvilke tiltag, der har potentiale til at blive udbredt i stor skala.

Den videre proces

Idé- og udviklingskataloget har identificeret en række temaer, hvor der særligt er behov for fælles omstilling og udvikling, når det nære sundhedsvæsen skal styrkes. Med det formål at målrette og koncentrere indsatsen besluttede Sundhedskoordinationsudvalget på møde den 8. december 2011 at prioritere følgende temaer i det videre arbejde:

A. Behandling og samarbejde i eget hjem.

B. Egen omsorg/mestring.

Kommuner, hospitaler og praksissektor er nu i gang med at arbejde videre med tværsektorielle initiativer indenfor de prioriterede temaer og bidrager dermed til at realisere udviklingen og styrkelsen af det nære sundhedsvæsen. Arbejdet foregår i de såkaldte klynger. Omkring hver hospitalsenhed i regionen er der dannet klynger, hvor de nærliggende kommuner, hospitaler og almen praksis mødes. En væsentlig opgave for klyngerne er at udvikle, igangsætte og implementere tværsektorielle initiativer.

Klyngerne kan i deres arbejde dels tage afsæt i de foreslåede idéer i kataloget eller helt nye initiativer, dels arbejde videre med igangværende initiativer og samtidig sikre, at der sker en systematisk erfaringsopsamling og dokumentation.

I slutningen af 2012 inviterer Sundhedskoordinationsudvalget til en konference, hvor klyngerne præsenterer de foreløbige resultater enten i form af nye indsatser eller resultatet af eksisterende indsatser.

Formand og næstformand for Sundhedskoordinationsudvalget Anders Kühnau og Hans-Jørgen Hørning indleder kort temadrøftelsen.

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Borgmester Henning Jensen Nyhuus, Randers Kommune, Borgmester Kirsten Terkilsen, Hedensted Kommune, Borgmester Hanne Bæk Olsen, Silkeborg Kommune, Borgmester Elvin Hansen, Odder Kommune, Borgmester Jørgen

Gaarde, Skanderborg Kommune, Borgmester Jan Trøjborg, Horsens Kommune, Borgmester Lars Krarup, Herning Kommune, Borgmester Kirstine Bille, Syddjurs Kommune var forhindrede i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Idé og udviklingskatalog endelig udgave

Punkt 2: Orientering om omkostningsanalyse vedrørende opfølgende hjemmebesøg i Vestklyngen samt orientering om det videre forløb for udbredelse af ordningen

1-30-72-160-08

Resume

Region Midtjylland igangsatte primo 2009 implementering af opfølgende hjemmebesøg til ældre medicinske patienter som en del af regionens kronikerindsats. Vestklyngen påbegyndte implementeringen den 15. januar 2009. På baggrund af erfaringer fra Vestklyngen har Dansk Sundhedsinstitut udarbejdet en omkostningsanalyse af opfølgende hjemmebesøg. Denne analyse ser blandt andet på effekt i forhold til genindlæggelser og omkostningerne ved ordningen. Der fremlægges en orientering om omkostningsanalysen samt tidsplan for udbredelse af opfølgende hjemmebesøg i Region Midtjylland.

Formanden indstiller,

- at Kontaktudvalget tager orienteringen om omkostningsanalysen til efterretning,
- at Kontaktudvalget anbefaler ordningen til udbredelse i Region Midtjylland og kommunerne i Region Midtjylland, og
- at Kontaktudvalget anbefaler afprøvning af ændringen af alderskriteriet i Vestklyngen.

Sagsfremstilling

Region Midtjylland igangsatte primo 2009 en indsats om opfølgende hjemmebesøg til ældre medicinske patienter som en del af regionens kronikerindsats. Formålet er at sikre gode sammenhængende udskrivningsforløb og forebygge uhensigtsmæssige genindlæggelser. Ordningen betyder, at man på hospitalet screener alle medicinske patienter over 78 år, og ud fra en individuel behovsvurdering udvælger de patienter, der kan have gavn af et opfølgende hjemmebesøg. De patienter, der udvælges til opfølgende hjemmebesøg får 6-8 dage efter udskrivelse besøg af hjemmesygeplejerske og praktiserende læge. Efter første besøg træffes der beslutning om afholdelse af yderligere to opfølgende hjemmebesøg henholdsvis 3 og 8 uger efter udskrivelse.

Derudover har regionsrådet ønsket at udbrede ordningen i hele regionen samt undersøge muligheden for at udbrede ordningen, så alderskriteriet på 78 år ændres.

Sundhedsstyregruppen blev den 8. september 2011 orienteret om omkostningsanalysen og godkendte en udbredelse af ordningen i hele regionen. Sundhedskoordinationsudvalget blev den 29. september 2011 orienteret om omkostningsanalysen og anbefalede på den baggrund udbredelse af opfølgende hjemmebesøg i hele regionen.

Godkendelse af forslag til tidsplan for implementering af opfølgende hjemmebesøg i Region Midtjylland samt afprøvning af alderskriteriet i Vestklyngen blev behandlet på regionsrådsmødet den 16. november 2011.

Omkostningsanalyse

Indsatsen vedrørende opfølgende hjemmebesøg tager afsæt i en MTV rapport – om Glostrup-modellen – som har vist, at opfølgende hjemmebesøg sikrer:

- at egen læge får bedre overblik over patientens medicinske behandling.
- at der bliver fulgt bedre op på anbefalingerne i udskrivningsbrevet (epikrisen).
- at risikoen for efterfølgende indlæggelse reduceres (23 % reduktion af genindlæggelser inden for et halvt år).

Dansk Sundhedsinstitut (DSI) har udarbejdet en omkostningsanalyse af opfølgende hjemmebesøg i Vestklyngen. Denne analyse ser blandt andet på effekt i forhold til genindlæggelser og omkostningerne ved ordningen. Omkostningsanalysen er offentliggjort 19. maj 2011.

Overordnet bekræfter omkostningsanalysen Glostrup-undersøgelsens resultat - at det er en god idé at tilbyde ældre, medicinske patienter opfølgende hjemmebesøg efter endt hospitalsindlæggelse, da dette reducerer borgernes risiko for genindlæggelse og giver kommunale og samfundsøkonomiske gevinster.

Konkret viser analysen:

- at antallet af indlæggelser falder, når borgere får tilbudt opfølgende hjemmebesøg. Andelen af borgere, der genindlægges i opfølgningsperioden (minimum én genindlæggelse), reduceres med 10 %, og borgere, der får tilbudt ordningen, har gennemsnitlig 11 % færre indlæggelser. I Vestklyngen blev i alt 577 tilbudt et opfølgende hjemmebesøg - heraf modtog 306 borgere (53 %) den første opfølgning, 205 (36 %) anden opfølgning og 106 (18 %) tredje opfølgning. Dette er væsentligt mindre end i Glostrup-undersøgelsen, og kan derfor tænkes at influere på genindlæggelsesfrekvensen.
- at omkostningerne på hospitalerne reduceres - den lavere genindlæggelsesfrekvens blandt borgere, som har fået tilbudt ordningen, kan ses i forbruget af hospitalsydelser. Borgerne, som har fået tilbudt ordningen, har gennemsnitligt et forbrug af sygehusydelser i opfølgningsperioden, der er 818 kr. mindre end det tilsvarende forbrug for borgere, som ikke har modtaget tilbuddet.
- at de opfølgende hjemmebesøg giver en samlet samfundsøkonomisk besparelse på 12.375 kr. pr. borger over en halvårlig periode.
- at en kasseøkonomisk analyse af ordningens konsekvenser for henholdsvis region og kommuner viser, at kommunerne opnår en besparelse på 12.688 kr. pr. borger over en halvårlig periode.

Omkostningsanalysen indeholder ikke medicinomkostninger.

Kvalitativ evaluering af opfølgende hjemmebesøg i Vestklyngen

Som et supplement til omkostningsanalysen har Vestklyngen i efteråret 2010 udarbejdet en kvalitativ evaluering med fokus på, hvordan det tværfaglige samarbejde forløber i primærsektoren.

Evalueringen viser, at der generelt er en positiv indstilling til opfølgende hjemmebesøg, og at hjemmesygeplejerskerne og almen praktiserende læger i langt de fleste tilfælde ser ordningen som relevant og udbytterig. Følgende hovedpointer kan fremhæves:

- Besøg, der beskrives som særlig relevante, er besøg, hvor mange komplicerede forhold gør sig gældende.
- Besøg, der vurderes mindre relevante, er hvor patienten er meget selvhjulpent, og i de tilfælde, hvor der i forvejen er tæt kontakt mellem borger, almen praksis og hjemmepleje.
- Oplevelsen af at opfølgende hjemmebesøg i et vist omfang har styrket samarbejdet og dialogen mellem læge og hjemmepleje.

Ændring af alderskriteriet afprøves i Vestklyngen

Dansk Sundhedsinstituts implementeringsrapport 2009 viser, at der med baggrund i en række kliniske og organisatoriske argumenter er enighed i sektorerne om, at alderskriteriet ikke er en hensigtsmæssig måde at udvælge målgruppen til opfølgende hjemmebesøg efter. Dette begrundes i, at en borger under 78 år kan have lige så meget gavn af et opfølgende hjemmebesøg som en over 78 år. Det vurderes, at der vil være behov for en nedre aldersgrænse, da der vil være for få borgere under 65 år, der vil blive screenet, som reelt har behov for et opfølgende hjemmebesøg, så målgruppen for afprøvning af alderskriteriet bliver de 65-77 årige.

Dansk Sundhedsinstitut (DSI) udarbejder en omkostningsanalyse med det formål at belyse effekten af et ændret alderskriterium, herunder de regionale og kommunale udgifter. Rapporten forventes tidligst offentliggjort i efteråret 2013.

Udgifterne til omkostningsanalysen forventes at blive ca. 400.000 kr. og finansieres af statens puljemidler til en forstærket indsats for patienter med kronisk sygdom til implementeringen af opfølgende hjemmebesøg i Region Midtjylland. Planlægningsfasen i Vestklyngen er påbegyndt i oktober 2011 med henblik på opstart den 1. marts 2012. Rapporten fra Dansk Sundhedsinstitut forventes fremlagt for regionsrådet ultimo 2013.

Tidsplan

Region Midtjylland har udarbejdet et forslag til tidsplan for implementering af opfølgende hjemmebesøg i hele Region Midtjylland.

Implementeringen sker i klynger. Omkring hvert hospital i regionen er der dannet klynger, hvor de nærliggende kommuner, hospitaler og almen praksis mødes. Der er nedsat en klyngestyregruppe for sundhedsaftalen i hver klynge.

- Den daværende Silkeborgklynge (Silkeborg Kommune, Skanderborg Kommune, Favrskov Kommune og Regionshospitalet Silkeborg) er startet med opfølgende hjemmebesøg den 1. april. 2011.
- Viborgklyngen (Viborg Kommune, Skive Kommune og Regionshospitalet Viborg, Skive) er startet med opfølgende hjemmebesøg den 3. oktober 2011.
- Aarhusklyngen (Aarhus Kommune, Samsø Kommune og Aarhus Universitetshospital) påbegyndte planlægningsfasen primo november 2011. Her er planlægningsfasen længere, da man undersøger muligheden for at anvende telemedicin. Opstart af opfølgende hjemmebesøg forventes omkring årsskiftet 2012/2013.
- Randersklyngen (Norddjurs Kommune, Syddjurs Kommune, Randers Kommune, Favrskov Kommune og Regionshospitalet Randers, Grenaa) påbegyndte planlægningsfasen november 2011 med henblik på opstart 1. april 2012.
- I Horsensklyngen (Odder Kommune, Hedensted Kommune, Horsens Kommune, Ikast-Brandeborg Kommune og Regionshospitalet Horsens) har man vedtaget at påbegynde implementeringen af opfølgende hjemmebesøg med henblik på opstart i 2012.
- På grund af ændringer i hospitalsstrukturen ophører Silkeborgklyngen. Ved Silkeborgklyngens ophør, indtræder Silkeborg Kommune i Viborgklyngen, og Skanderborg Kommune indtræder i Horsensklyngen. Favrskov Kommune

indtræder både i Randersklyngen og i Viborgklyngen. Denne klyngestruktur er kun gældende i forhold til opfølgende hjemmebesøg.

Økonomi

Statens puljemidler til "En forstærket indsats for patienter med kronisk sygdom til implementeringen af opfølgende hjemmebesøg i Region Midtjylland" finansierer, at Dansk Sundhedsinstitut (DSI) yder implementeringsstøtte til udbredelsen af indsatsen.

Det Konservative Folkeparti bemærkede, at de gerne ser, at implementeringen skal være udrullet i hele regionen inden juli 2012.

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Borgmester Henning Jensen Nyhuus, Randers Kommune, Borgmester Kirsten Terkilsen, Hedensted Kommune, Borgmester Hanne Bæk Olsen, Silkeborg Kommune, Borgmester Elvin Hansen, Odder Kommune, Borgmester Jørgen Gaarde, Skanderborg Kommune, Borgmester Jan Trøjborg, Horsens Kommune, Borgmester Lars Krarup, Herning Kommune, Borgmester Kirstine Bille, Syddjurs Kommune var forhindrede i at deltage i sagens behandling.

Punkt 3: Høring af forslag til regional udviklingsplan

1-30-76-1-12

Resume

Fristen for indsendelse af høringssvar til forslaget til regional udviklingsplan udløb den 28. marts 2012. De indkomne høringssvar skal nu behandles administrativt og politisk inden planens endelige vedtagelse.

Formanden indstiller,

at orienteringen tages til efterretning.

Sagsfremstilling

I perioden 1. februar til 28. marts 2012 har forslag til regional udviklingsplan været i høring. Der er ved høringsfasens afslutning indkommet 37 høringssvar. Oversigt over høringssvarene er vedlagt til orientering.

I høringsperioden har været en del presseomtale af forslaget til regional udviklingsplan, og der har været afholdt et enkelt møde, idet Biblioteket i Midtbyen i Herning inviterede det rådgivende udvalg vedrørende regional udvikling til at komme i dialog med interesserede ved et eftermiddagsmøde den 14. marts 2012.

Hovedparten af høringssvarene er positive tilkendegivelser med opbakning til forslaget. Mange udtrykker interesse i at deltage i det fremadrettede arbejde med realisering af den regionale udviklingsplan. Processen og den høje involvering er rost i flere høringssvar. Der er også indkommet forslag til forskellige konkrete tiltag, som foreslås optaget i den regionale udviklingsplan.

De indkomne forslag og bemærkninger vil i den kommende tid blive gennemgået med henblik på drøftelse i den administrative styregruppe og eventuelt med repræsentanter for andre regionale aktører. Det tilstræbes, at den endelige vedtagelse i regionsrådet sker inden sommerferien. Men hvis der bliver behov for mere tid til at opnå enighed med interessenterne, udskydes den endelige vedtagelse til den størst mulige grad af enighed er opnået.

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Borgmester Henning Jensen Nyhuus, Randers Kommune, Borgmester Kirsten Terkilsen, Hedensted Kommune, Borgmester Hanne Bæk Olsen, Silkeborg Kommune, Borgmester Elvin Hansen, Odder Kommune, Borgmester Jørgen Gaarde, Skanderborg Kommune, Borgmester Jan Trøjborg, Horsens Kommune, Borgmester Lars Krarup, Herning Kommune, Borgmester Kirstine Bille, Syddjurs Kommune var forhindrede i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Høringssvar til RUP samlet

Punkt 4: Infrastruktur

1-01-76-22-11

Resume

På mødet den 27. september 2011 besluttede Kontaktudvalget at nedsætte en embedsmandsgruppe, som skal sammenfatte de trafikpolitiske interesser i den midtjyske region som opfølgning på de fem anbefalinger til statslige investeringer fra 2007. På mødet vil der blive givet en orientering om gruppens arbejde og de planlagte aktiviteter. Ligeledes foreslås det, at infrastruktur sættes på som tema på Kontaktudvalgsmødet den 10. september 2012, og at der til dette møde indbydes en bredere kreds af kommunale og regionale politikere.

Formanden indstiller,

at orienteringen drøftes, og at det besluttet at holde et udvidet møde i Kontaktudvalget den 10. september 2012 om infrastruktur.

Sagsfremstilling

På mødet den 27. september 2011 besluttede Kontaktudvalget at nedsætte en embedsmandsgruppe, som skal sammenfatte de trafikpolitiske interesser i den midtjyske region som opfølgning på de fem anbefalinger til statslige investeringer i infrastrukturen fra 2007. Arbejdet skal munde ud i et revideret midtjysk indspil om infrastruktur. Medlemmer af embedsmandsgruppen er:

- Kommunaldirektør Niels Erik Kjærgaard, Ringkøbing-Skjern kommune
- Kommunaldirektør Jan Kallestrup, Favrskov kommune
- Kommunaldirektør Niels Højberg, Aarhus kommune
- Kommunaldirektør Henning Hansen, Ikast-Brande kommune
- Direktør Lars Hansson, Region Midtjylland
- Afdelingschef Henrik Brask Pedersen, Region Midtjylland

Niels Erik Kjærgaard og Lars Hansson udgør gruppens formandskab.

Gruppen har udarbejdet et kommissorium for arbejdet, tids- og aktivitetsplan samt en skitse til nødvendige analyser.

I første omgang blev der udarbejdet et notat, som følger op på de fem anbefalinger, og som er sendt til transportminister Henrik Dam Kristensen sammen med et brev fra Bent Hansen og Anders G. Christensen. I samme anledning blev der udsendt en pressemeddelelse, som gav en del omtale. Efterfølgende har der været afholdt et møde med transportministeren med deltagelse af Bent Hansen, Anders G. Christensen og Jan Petersen.

Det næste skridt vil være at sætte analyser i gang.

Der sigtes mod at få Atkins til at opdatere og udvide den rapport om jernbanen, de har lavet for Ringkøbing-Skjern, Holstebro og Herning kommuner i efteråret 2011, og som blev præsenteret på det seneste møde i Kontaktudvalget. I den

udvidede rapport skal indgå de øvrige baner i regionen, herunder inddrages de rapporter, der er lavet fra statslig side i forbindelse med de strategiske analyser.

Der er et særskilt arbejde i gang om ruter for vindmølletransporter. I arbejdsgruppen indgår Ikast-Brande, Ringkøbing-Skjern, Esbjerg og Aarhus kommuner, Region Midtjylland, Vindmølleindustrien, Siemens, Vestas, Vejdirektoratet, Transportministeriet og Politiet. Det er aftalt, at et konsulentfirma i samarbejde med kommuner, vindmølleindustrien og Vejdirektoratet udarbejder en oversigt over ruter for vindmølletransporterne, udfordringer og flaskehalse på disse ruter, samt over fremtidige behov for mølletransporterne. Resultatet af dette arbejde vil kunne bruges i embedsmandsgruppens arbejde.

Endelig vil der blive lavet en deskresearch over eksisterende undersøgelser og analyser af infrastrukturen i regionen, bl.a. de strategiske analyser. Såfremt der viser sig behov herfor, vil embedsmandsgruppen sætte yderligere analyser i gang.

Det er aftalt, at eksterne analyser finansieres med halvdelen fra kommunerne og halvdelen fra Region Midtjylland.

Embedsmandsgruppen forventer at kunne præsentere resultaterne af analyserne for Kontaktudvalget på mødet den 10. september 2012 og foreslår i den forbindelse et udvidet møde, således at der til dette punkt inviteres yderligere deltagere fra kommunerne og fra regionen.

Senere på efteråret kan der evt. arrangeres en workshop med deltagelse af en bredere kreds.

Der vil løbende blive afrapporteret til Kontaktudvalget.

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Borgmester Henning Jensen Nyhuus, Randers Kommune, Borgmester Kirsten Terkilsen, Hedensted Kommune, Borgmester Hanne Bæk Olsen, Silkeborg Kommune, Borgmester Elvin Hansen, Odder Kommune, Borgmester Jørgen Gaarde, Skanderborg Kommune, Borgmester Jan Trøjborg, Horsens Kommune, Borgmester Lars Krarup, Herning Kommune, Borgmester Kirstine Bille, Syddjurs Kommune var forhindrede i at deltage i sagens behandling.

Punkt 5: EU programmet for Øresund-Kattegat-Skagerrak

1-01-76-42-07

Resume

Øresund-Kattegat-Skagerrak (ØKS) programmet er et af programmerne under EU's strukturfonde og finansieres af EU Regionalfondsmidler. Visionen for programmet er "ØKS - et attraktivt og konkurrencedygtigt område som kendetegnes af vidensbaseret samarbejde og bæredygtig udvikling". Programmet prioriterer bl.a. projekter der bidrager til øget bæredygtig økonomisk vækst samt fysisk, planlægningsmæssigt og organisatorisk samarbejde i ØKS området. Under disse prioriteter er der givet støtte til en række projekter i midtjylland iværksat i forlængelse af Vækstforums Erhvervsudviklingsstrategi og den Regionale Udviklingsplan.

ØKS IVA programmet løber fra 2007-2013 og har som et af sine projekter i 2011 udarbejdet en SWOT analyse af del-programområdet for Kattegat-Skagerrak (KASK). Formålet med SWOT analysen var bl.a. at analysere den indeværende programperiode og få et samlet grundlag for prioriteringen af de resterende programmidler. For Region Midtjylland og de øvrige deltagende regioner og kommuner i Sverige, Norge og Danmark har analysen også en væsentlig funktion som brohoved til den kommende strukturfondsperiode fra 2014-2020. I 2012 iværksættes arbejdet med de nye programmer, og herunder indledes den dialog, som regioner og kommuner i Danmark skal have med staten omkring størrelsen og fordelingen af de kommende strukturfondsmidler, samt program, geografi og prioriteter for de kommende programmer.

ØKS programmet har frem til 2012 godkendt 44 projekter indenfor den programgeografi, som gælder for aktører i midtjylland. Region Midtjylland, 11 kommuner og en lang række aktører er tilsammen bevilget 87 mio. kr. i støtte fra programmet. Af disse er 34 mio. kr. bevilget regionen og de 11 kommuner, der er involveret i godkendte projekter (se bilag 1).

Formanden indstiller,

at orienteringen tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Interreg IV A programmet Øresund-Kattegat-Skagerrak (ØKS) omfatter geografisk Region Hovedstaden, Region Sjælland og Region Skåne samt Region Nordjylland, Region Midtjylland, Region Halland, Västra Götaland Regionen, Oslo Kommune og de 7 norske fylkeskommuner Østfold, Akershus, Vestfold, Buskerud, Telemark, Aust-Agder og Vest-Agder.

Programmet medfinansieres i perioden 2007-2013 af Den Europæiske Regionalfond med 111,6 mio. euro (ca. 831 mio. kr.) . Den norske stat finansierer i tillæg hertil den norske andel med 33,5 mio. euro. Programmet er organiseret med et del-program for Øresundsregionen og et del-program for Kattegat-Skagerrak regionen. Der kan desuden bevilges støtte til projekter på tværs af det samlede programområde.

Regionsrådet vedtog på sit møde den 26. september 2007, efter indstilling fra Vækstforum, at der af de afsatte midler til erhvervsudvikling årligt i perioden 2007-2013 bevilges 991.045 kr. til medfinansiering af de administrative omkostninger i forbindelse med programmet.

Regionsrådet er repræsenteret af regionsrådsmedlem Conny Jensen i Overvågningsudvalget, samt af regionsrådsmedlem Jørgen Nørby i Styringsudvalget. Kommunerne i Region Midtjylland har udpeget Tatiana Hjorth Sørensen, Aarhus til repræsentant i Styringsudvalget og Vækstforum for Region Midtjylland har udpeget Peder Østergaard, Aarhus Universitet som repræsentant.

ØKS programmet har bl.a. prioriteret projekter der bidrager til øget bæredygtig økonomisk vækst samt fysisk, planlægningsmæssigt og organisatorisk samarbejde i ØKS området. I midtjylland har det konkret udmøntet sig i støtte til projekter omkring bl.a. kompetenceudvikling, iværksætteri, virksomhedsudvikling, miljø og en række innovations og udviklingsprojekter indenfor uddannelsesområdet. Alle projekter der med et bredere norsk, svensk, dansk perspektiv og geografi på forskellig vis bidrager til opfyldelsen af Vækstforums Erhvervsudviklingsstrategi og den Regionale Udviklingsplan for Region Midtjylland (se bilag 2).

SWOT analysen

ØKS programmets vision er at udvikle hele regionen til et attraktivt og konkurrencedygtigt område, som kendetegnes af vidensbaseret samarbejde og bæredygtig udvikling.

I forhold til del-området Kattegat-Skagerrak var den oprindelige analyse af styrker, svagheder, muligheder og trusler i programdokumentet meget overordnet og af mangel på bedre, primært baseret på national statistik. Styrekomiteen for KASK del-programmet besluttede på den baggrund at gennemføre et fælles strategiprojekt med fokus på "hvad kan vi bruge hinanden til?". Formålet var bl.a. at tilrettelægge et procesforløb, der kunne bidrage til at skabe opbakning til det grænseoverskridende samarbejde i Kattegat-Skagerrak området. Samtidig var det en god lejlighed til at vise de styrker og muligheder, der findes i Kattegat-Skagerrak området og skabe grundlaget for en pro-aktiv indsats for INTERREG IV A Projekter.

Endelig har det været hensigten, at SWOT analysen skulle indgå i forberedelserne til et kommende Interreg V program for perioden 2014-2020.

SWOT analysen har ud fra indsamlet statistik og en gennemgang af bl.a. en række regionale udviklingsplaner igennem 5 workshops analyseret styrker, svagheder, muligheder og trusler for den samlede KASK region. På baggrund af dette er der givet en række anbefalinger (se sammenfatning og anbefalinger i bilag 3).

Fra analysen kan det fremhæves, at KASK generelt er en vidensregion med stærke forskningscentre og veludviklede regionale innovationssystemer. Regionen har en veluddannet befolkning og alle delregioner i KASK har et højere bruttonationalprodukt end EU gennemsnittet. Med klare styrkepositioner indenfor cleantech/miljøteknik fremhæves yderligere fokus på vedvarende energi og herunder investeringer i miljøvenlige transportformer og øget fælles planlægning som nogle af udviklingsmulighederne i regionen.

Skal regionen bevare sin position, peges der på udfordringer (svagheder og trusler) indenfor uddannelsesområdet, hvor store intra-regionale forskelle, den demografiske situation og store frafaldsprocenter blandt unge på ungdomsuddannelserne kræver handling. Som for alle andre regioner er klimaforandringer og miljøforringelser desuden blandt truslerne mod regionen som et attraktivt og konkurrencedygtigt område. Håndteringen af disse udfordringer bliver afgørende for KASK regionens konkurrenceevne og attraktivitet i fremtiden.

Under anbefalingerne fremhæves udnyttelsen af komplementære styrkepositioner og udnyttelse af synergieffekter til bl.a. at fastholde KASK regionens forspring indenfor vedvarende energi. OECD har påvist, at Norge, Sverige og Danmark har forskellige styrkepositioner indenfor innovationssystemet og derfor bør et fremtidigt ØKS program bl.a. prioritere samarbejde på dette område.

Fremtidige strukturfondsprogrammer.

Med udkast til budget og nye strukturfondsforordninger for perioden 2014-2020 har EU Kommissionen i 2011 igangsat den dialog, der i løbet af 2012-2013 skal udmønte sig i bl.a. nye strukturfondsprogrammer for Danmark. Danske regioner og kommuner er i den indledende fase af denne dialog, hvor tildelingen af strukturfondsmidler til Danmark under Regional Konkurrenceevne og Beskæftigelsesprogrammet samt de grænseoverskridende programmer, så som Øresund-Kattegat-Skagerrak og de transnationale programmer for Nordsø- og Østersø regionerne skal fastsættes.

EU strukturfondsmidlerne har i den indeværende periode haft stor betydning for implementeringen af den af Vækstforum Midtjylland vedtagne Erhvervsudviklingsstrategi 2010-2020 og den Regionale Udviklingsplans vision for Region Midtjylland i 2030. På samme måde må beslutningerne om de fremtidige strukturfondsmidler forventes at få en afgørende betydning for de muligheder de 19 kommuner og Region Midtjylland får for at sikre implementeringen af fremtidige strategier.

I den sammenhæng skal værdien af et nye Øresund-Kattegat-Skagerrak program for perioden 2014-2020 drøftes og programmets bidrag til opfyldelse af de kommunale og regionale strategier overvejes. Regionen, kommuner og en lang række aktører er i det nuværende ØKS program involveret i ca. 20 projekter der med samlet 87 mio. kr. i støtte fagligt og finansielt har haft en betydelig rolle i programmets gennemførelse.

Den gennemførte SWOT analyse illustrerer nogle af de sammenhænge, der er i KASK regionen og dermed muligheder og behov for grænseoverskridende og transnationale samarbejder, der kan sikre et bredere interregionalt og internationalt perspektiv på de udfordringer Region Midtjylland og de 19 kommuner står overfor.

Direktør for regional udvikling Lars Hansson giver indledningsvis en kort præsentation.

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Borgmester Henning Jensen Nyhuus, Randers Kommune, Borgmester Kirsten Terkilsen, Hedensted Kommune, Borgmester Hanne Bæk Olsen, Silkeborg Kommune, Borgmester Elvin Hansen, Odder Kommune, Borgmester Jørgen Gaarde, Skanderborg Kommune, Borgmester Jan Trøjborg, Horsens Kommune, Borgmester Lars Krarup, Herning Kommune, Borgmester Kirstine Bille, Syddjurs Kommune var forhindrede i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Kommunal projektdeltagelse

Region Midt ØKS projektmidler

Sammenfatning og anbefalinger

Punkt 6: Region Midtjyllands deltagelse i ELENA - EU-energispareprojekt

1-34-71-3-12

Resume

ELENA er et EU-energibesparelsesprogram, der yder støtte til offentlige myndigheder ved energirenovering af bygninger, installationer, vedvarende energi mv. Programmet forudsætter en projektvolumen på mindst 50 mio. euro og en kort projektperiode på 3 år for at opnå hurtig effekt. Programmet fremmer EU's egne "20-20-20"-mål.

Programmet foreslås gennemført i samarbejde med interesserede kommuner i Region Midtjylland og med Region Midtjylland som ansvarlig ansøger.

Formanden indstiller,

at Kontaktudvalget tager orienteringen om et Midtjysk ELENA - et EU energispareprojekt - til efterretning og opfordrer samtidig kommunerne til at støtte op om projektet.

Sagsfremstilling

Forhistorie

Region Sjælland har sammen med 12 kommuner i regionen udarbejdet en ELENA-ansøgning og har fået tilsagn om støtte fra EU. Projektsummen er 465 mio. kr. og omfatter en række energispareprojekter inden for solceller, solvarme, jordvarme, klimaskærm, installationer og effektivisering af hospitalsudstyr.

Efter pressemeddelelsen fra Region Sjælland om ELENA, er Region Midtjylland blevet kontaktet af Herning Kommune, som er interesseret i at deltage i et ELENA-projekt, idet Herning Kommune står over for en energirenovering af de kommunale bygninger. Der har på dette grundlag været en række indledende drøftelser med bl.a. Herning, Randers, Ringkøbing-Skjern og Viborg kommuner for at tilrettelægge et Midtjysk ELENA.

Hvad er Elena?

ELENA står for European Local ENergy Assistance. Det er et EU-program for energibesparelser, hvor der ydes tilskud til forarbejde, planlægning og projektering af energispareprojekter. Der kan ydes lån i Den Europæiske Investeringsbank til at gennemføre projekterne. Det er også muligt at låne af de sædvanlige kanaler, hvis det er mere fordelagtigt. Programmet skal bidrage til at nå EU's mål i "20-20-20"-initiativet. Programmet administreres af Den Europæiske Investeringsbank (EIB).

I et ELENA-projekt skal der tænkes stort, da projektvolumen skal være på mindst 50 mio. euro. Et projektvolumen af denne størrelse kan kun opnås ved, at der indgås et samarbejde med typisk en region og et antal kommuner.

Når der er givet tilsagn til projektstøtte, har ansøgerkredsen 3 år til at gennemføre projekterne. ELENA medfører derfor en mærkbar effekt for energibesparelser og en opkvalificering af projekterne på grund af projektstørrelsen, det relativt korte tidsforløb og videndeling blandt deltagerne.

Over for EU skal der udpeges én deltager som ”ansvarlig ansøger”. Region Midtjylland tilbyder de deltagende kommuner at stå som ansøger og administration af projektet over for EIB.

Hvad kan støttes?

For at opnå markante energibesparelser er det nødvendigt at se på klimaskærmen i de offentlige bygninger, ventilation og aircondition, belysning, vedvarende energikilder som solceller, solfangere og jordvarme.

Et ELENA-projekt skal for den samlede ansøgerkreds have ”en samlende fortælling” – en rød tråd – i de medtagne projekter. Grænsen for, hvad dette indebærer, revideres løbende.

Støtten fra EU er på 90 % af udgifterne til teknisk bistand, forberedelse, planlægning og projektering. Støtten er dog maksimeret til 90 % af 1/20 af projektsummen.

Et Midtjysk ELENA

Projektomfanget i et Midtjysk ELENA vurderes af administrationen til at kunne ligge på 400 - 600 mio. kr., hvilket vil give en projektstøtte på ca. 22,5 mio. kr.

Der er tale om investeringer, der rækker langt ud i tid. Det betyder f.eks. for Region Midtjyllands vedkommende, at de hospitaler og institutioner, der forventes solgt på grund af kvalitetsfondsprojektet, ikke vil indgå i ELENA.

Da ELENA-projekterne skal gennemføres over en periode på 3 år, medfører det en fremrykning af energispareprojekter. Endvidere vil det have en positiv effekt for beskæftigelsen.

Det endelige omfang af projektet afklares i forprojektet.

Proces

Processen i ELENA deles op i 3 naturlige faser.

Første fase i ELENA er udarbejdelse af et forprojekt, hvor de interesserede parter (region og et antal kommuner) projekter beskrives. Mulighederne for lån beskrives ligeledes. Forprojektet giver også et forslag til, hvordan projektet kan organiseres. Det hele beskrives i en samlet rapport. Udgifter til forprojektet anslås til ca. 300.000 kr. Herning, Randers, Ringkøbing-Skjern og Viborg kommuner har tilkendegivet interesse i at deltage i forprojektet. I den indledende fase af forprojektet vil samtlige kommuner i regionen blive kontaktet for deltagelse i et Midtjysk ELENA.

Anden fase: Efter forprojektet og tilsagn om deltagelse fra kommunerne udarbejdes den egentlige detaljerede ansøgning. Regionens EU-kontor har givet tilsagn om at deltage i denne fase. Der skal udarbejdes en samarbejdsaftale mellem Region Midtjylland og de deltagende kommuner om økonomi og andre forpligtigelser. Udgifterne til udarbejdelse af ansøgning og indledende projektforberejdelse anslås til ca. 500.000 kr.

Den endelige politiske vedtagelse af deltagelse i projektet ligger i forbindelse med denne anden fase, hvor projektomfang og -detaljer kendes.

Tredje fase er den 3-årige periode, der følger efter godkendt ansøgning, hvor projekterne skal føres ud i livet.

Foreløbig tidsplan

Forprojekt: April 2012 – september 2012

Ansøgning: Oktober 2012 – marts 2013

Udførelse: Medio 2013 – medio 2016

Økonomi

Region Midtjylland vil stå i forskud med betaling af forprojektet, da de deltagende kommuner ikke kendes før, forprojektet er færdigt. Region Midtjylland vil endvidere dække risikoen, hvis projektet ikke kan videreføres efter forprojektet. Kører projektet videre med udarbejdelse af ansøgning til EIB efter forprojektet, skal der indgås en aftale med de deltagende kommuner om fordeling af de samlede omkostninger til udarbejdelse af forprojekt og ansøgning. En hensigtsmæssig fordeling kunne være en fordeling efter projektvolumen.

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Borgmester Henning Jensen Nyhuus, Randers Kommune, Borgmester Kirsten Terkilsen, Hedensted Kommune, Borgmester Hanne Bæk Olsen, Silkeborg Kommune, Borgmester Elvin Hansen, Odder Kommune, Borgmester Jørgen Gaarde, Skanderborg Kommune, Borgmester Jan Trøjborg, Horsens Kommune, Borgmester Lars Krarup, Herning Kommune, Borgmester Kirstine Bille, Syddjurs Kommune var forhindrede i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Brev til kommunaldirektørerne marts 2012